

BILAGA 1: BESKRIVNING ÅTGÄRD PÅVERKAN

2016-10-31

ANSÖKAN OM DISPENS FRÅN FÖRESKRIFTER I NATURRESERVAT ENLIGT 7 KAP. 7 § MILJÖBALKEN

Namn på skyddat område som berörs

Nackareservatet

Sökande

Sökandens organisation

TRAFIKVERKET

Sökandens namn

Projektledare Åsa Dolk

Adress

Trafikverket

Telefon

010-1231634

Postadress

172 90 Sundbyberg

Mobil

E-post adress

asa.dolk@trafikverket.se

Jag som skriver dispensansökan är

Konsult/ombud (Sweco Environment)

Markägare, samråd

Markägarens namn

Stockholms Stad

Telefon bostad

Adress

Telefon arbete

Postadress

Mobil

Berörd/a fastighet/er

Erstavik 6:1, Erstavik 6:4

Kommun

Nacka

Har markägaren godkänt planerad åtgärder?

x ja ☐ nej

Samråd har bedrivits under hela planprocessen i olika skeden med bland annat länsstyrelsen, kommuner, ledningsägare samt enskilda berörda sakägare. Samråden har dokumenterats i en separat samrådsredogörelse som kommer att bifogas underlaget till vägplanen.

Beskrivning av ingreppet samt syfte

Bakgrund

Längs med det regionala cykelstråket Ältastråket utmed väg 260 har en mängd problem med framkomlighet och trafiksäkerhet identifierats. Det rör sig bland annat om smala delsträckor med snäva kurvor, konfliktpunkter mellan gångtrafikanter och cyklister vid busshållplatser samt passager där bilar har företräde framför cyklister.

Trafikverket har utrett hela sträckan men har beslutat att endast arbeta vidare med delar av sträckan då finansiering saknas för att bygga ut hela sträckan. De delar av sträckan där behovet av trafiksäkerhetshöjande åtgärder är störst har prioriterats. En av dessa sträckor är delen från korsningen i Hästhagen och fram till bron över Järlasjön (projektets km-angivelse: 7/346-7/995), se översiktskarta i bilaga 2. Gång- och cykelvägen ska byggas om för ökad trafiksäkerhet och standard med utgångspunkt i Regional cykelplan för Stockholms län 2014-2030. Den berörda delen av väg 260 går i en korridor med Nackareservatets naturreservat på båda sidor.

Beskrivning åtgärd

Den befintliga gång- och cykelvägen utmed väg 260 kommer att göras mer trafiksäker och i detta ingår att den breddas i riktning syd/sydväst in över vägs slätt, skogsbryn och klippa som löper utmed befintlig gång- och cykelväg, se illustrationskarta i bilaga 3. Gång- och cykelvägens nuvarande bredd

är 3,0 meter. Den nya gång- och cykelvägen planeras bli 4,3 meter bred. Ny mark behöver tas i anspråk delvis inom naturreservatet Nackareservatet.

Slänter görs branta så att intrånget i naturreservatet minimeras. Slänterna förstärks med nät och jordspikar. Under nätet läggs kokosmattor för att vegetation ska kunna etablera sig. På vissa ställen kan det förekomma berg och där behöver inte slänterna förstärkas på samma sätt. I kurvan vid Hästhagen behöver berget sprängas för att skapa plats från busshållplatsen och i riktning mot Sickla (se figur 3)

Syfte

Målet är att förbättra trafiksäkerheten och framkomligheten på nuvarande gång- och cykelväg för gående och cyklister. Syftet med den regionala cykelplanen är att förbättra möjligheten att resa hållbart och på så sätt minska ökningen av trafiken på vägarna i takt med att Stockholm växer. Detta vill man göra genom att öka kapaciteten framför allt för cyklister. Planen ger bland annat förslag på ett nät av sammanhängande stråk där väg 260 ingår.

Vilka särskilda skäl har ni för att dispens skall medges?

Trafiksäkerhetsskäl

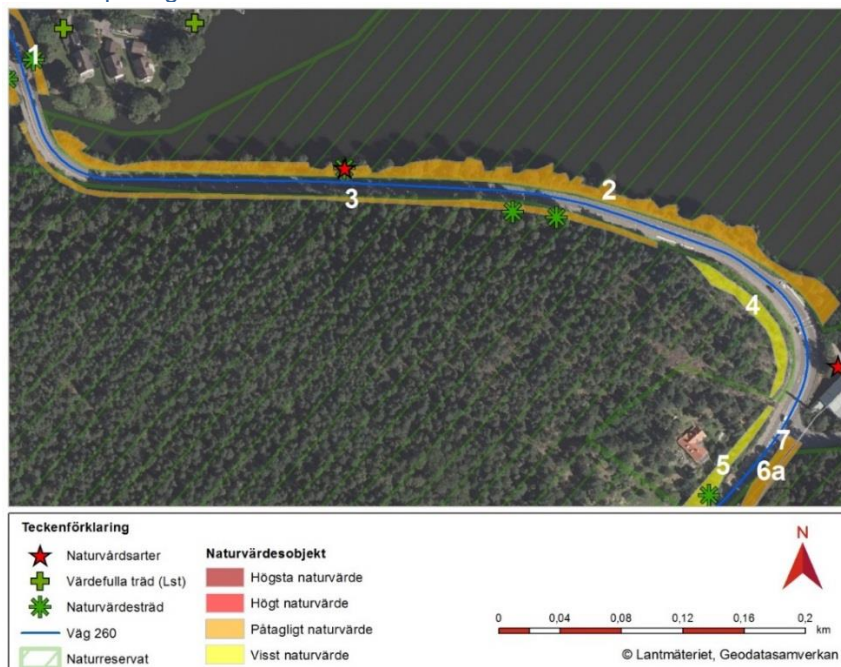
Beskrivning av området och naturvärden

Beskrivning av området

Den berörda delen av väg 260 går i en korridor med Nackareservatets naturreservat på båda sidor. Området är också en liten nordlig del ett stort område som utgör riksintresse för friluftslivet i Stockholms län. Området ligger inom strandskyddsområde för Järla sjö. Enligt SGU:s översiktliga jordartskarta utgörs jordarterna av berg, berg med tunt moräntäcke och lera.

Naturvärden

En naturvärdesinventering över området har utförts¹ och två områden med värde för biologiskt mångfald identifierades som kommer att påverkas (se naturvärdesobjekt 3 och 4 i figur 1) genom att markanspråk görs inom dessa områden.

Figur 1. Karta över naturvärdesobjekt 2 - 4. Karta från Trafikverket (2016) PM Naturvärdesinventering Väg 260 Ältastråket Nacka kommun, Stockholms län 2016-02-02

Naturvärdesobjekt 3

Naturvärdesobjekt 3 utgörs av ett skogsbryn som ligger i branten mellan den befintliga cykelbanan och angränsande barrblandskog (se foto i figur 2). I en tidigare inventering (Ekologigruppen, 2009)

¹ Trafikverket (2016) PM Naturvärdesinventering Väg 260 Ältastråket Nacka kommun, Stockholms län 2016-02-02 Projektnummer: 2456043000

har den angränsande skogen bedömts som blandskog av naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde). I objektets västra del ligger stora stenblock i slutningen. Brynet domineras av hassel, asp, klibbal, björk och vide. Högre upp dominerar ekar och tallar. Mellan brynet och cykelbanan ligger en slänt bevuxen med gräs, ormbunkar och örter. Bland örterna finns löktrav, smörblomma, midsommarblomster, vitmåra, vitsippor, liljekonvalj, skogsklöver, teveronika, smultron, mjölkört, gökärt, harsyra och häckvicker. Objektet ingår i Nackareservatets naturreservat. Två tallar med en omkrets på ca 1.2 meter noterades vid naturvärdesinventeringen och markeras som naturvärdesträd i kartan (figur 1) och som träd i Illustrationskartan i bilaga 3 (vid ca km 7/650 och 7/680).

Objektets naturvärde utgörs av ett visst biotopvärde som består av en naturlig, välutvecklad brynzon, vilken ger livsrum för ett flertal djur och även utgör en viktig spridningsväg, med förekomst av både hassel och vide samt uppvuxna och gamla träd i utkanten av objektet. Objektet i sig bedöms ha ett visst naturvärde (klass 4). Brynet utgör dock en viktig del av den angränsande skogen och tar man hänsyn till att objektet fortsätter utanför utredningskorridoren bedöms naturvärdet som påtagligt (klass 3).

Figur 2. Naturvärdesobjekt 2. Skogsbryn vid Järlasjöns bergssluttnig. Naturvärdesobjekt med påtagligt naturvärde (klass 3).

Naturvärdesobjekt 4

Naturvärdesobjektet utgörs av en brant hållmark ovanpå en sprängd klippa (figur 3). Stora delar av hållmarken är öppen och domineras av berg i dagen. Trädsiktet är mycket glest och domineras av tall med inslag av björk. Tallarna är klena, nära den sprängda klippan är tallarna relativt unga, högre upp vid utkanten av objektet finns även gamla senvuxna tallar. Även fältsiktet är glest och domineras av gräs, ljung och blåbärsris. Hållarna är delvis bevuxna med brunmossor och enstaka lavar. Död ved förekommer mycket sparsamt. Objektet är del av Nackareservatets naturreservat.

Objektets naturvärde utgörs av ett visst biotopvärde i form av naturvärdesträd i form av gamla senvuxna tallar vid utkanten av objektet samt en öppen hållmark med lång kontinuitet av öppenhet. Med hänsyn till att objektet fortsätter utanför inventeringsområdet bedöms objektet ha ett visst naturvärde (klass 4).

Figur 3. Brant hållmark med tallar i naturvärdesobjekt 4.

Omfattning av ingreppet

Det nya vägområdet går in i Nackareservatet mellan km 7/346 och 7/994. Delar av reservatet tas i anspråk för ny vägslänt och cykelbana som ligger i det nya vägområdet och reservatets yta minskar med ungefär 1 800 m². Omfattningen av ingrepp och markanspråk framgår av illustrationskartan i bilaga 3. Yta för breddning av cykelvägen tas från befintlig vägslänt, skogsbryn och klippa som löper utmed befintlig gång- och cykelväg.

Från busshållplatsen i kurvan/korsningen vid Hästhagen (syns i figur 3) och söderut i riktning mot Älta behöver berget sprängas ytterligare för att ge plats åt cykelväg och slänt.

Skyddsåtgärder/försiktighetsmått

Vägutformning minimerar intrång och antal träd som tas ned

Vägutformningen har anpassats för att minimera intrånget och inte motverka syftet med naturreservatet. Nackabergets branta skogsslänt föreslås utföras i lutning 1:1 med jordarmering/jordspikning för att minska intrånget.

Utmed hela vägsträckningen finns skyddsvärda träd som står så nära den planerade gång- och cykelvägen att de löper risk att tas ner. Dels kan träden vara direkt i vägen för gång- och cykelvägen, dels kan deras rotsystem skadas till den grad att de blir instabila och riskerar att falla på förbipasserande. En inmätning av stora träd har genomförts och vägutformningen har anpassats för att minimera antalet träd som kan behöva tas ner. Hänsyn har också tagits till trädens storlek och art.

Återetablering av vegetation

En snabb vegetationsetablering främjas för att skapa ett grönt sidoområde och motverka erosion. Markvegetationen ska ha samma karaktär som anslutande mark. Oavsett etableringsmetod är det viktigt att få en markvegetation som sluter sig snabbt, helst redan efter en växtsäsong. Om grässådd utförs ska fröblandningen vara anpassad till låg skötselintensitet och vara tålig för torka och salt i den trafikmiljö som råder på platsen. Fröblandningen ska innehålla arter med förmåga att binda jord. Om avbaningsmassor används ska massorna återföras inom samma vegetationstyp som de tagits från för att sidoområdena ska få samma karaktär som anslutande mark. Massor från olika vegetationstyper får inte blandas. Fet matjord från åkermark ska inte återanvändas för att undvika att skapa en för frodig vegetation. I ny slänt med lutning 1:1 är det inte tekniskt möjligt att avbanade massor används.

Upplagsplatser för eventuella avbaningsmassor finns avsatta som ytor för tillfällig nyttjanderätt utefter sträckan. När massorna lagras är det viktigt att massorna inte packas då detta kan medföra att förhållandena för de frön och växtrester som finns i jorden försämras avsevärt.

Allmänna hänsynsregler

De allmänna hänsynsreglerna bedöms vara uppfyllda i projektet. Trafikverket har god kunskap om planering, projektering, anläggande och drift av vägar samt om tänkbar påverkan på omgivningen. Huvudsakliga konsekvenser har identifierats inom arbetet med vägplanen och skadeförebyggande åtgärder kommer att vidtas där det är motiverat och skäligt för att minska projektets miljökonsekvenser.

Miljösäkring/miljökrav i Entreprenad

Trafikverket kommer att ställa krav på entreprenören så att byggnationen sker på ett miljöanpassat sätt och minimera miljöpåverkan och störningar under byggtiden. Skyddsåtgärder och restriktioner för byggtiden kommer att tas fram.

För byggskedet gäller, förutom de krav som fastställs i vägplanen, Trafikverkets styrande miljökrav för entreprenörer. Dessa krav finns formulerade i "Generella miljökrav vid entreprenadupphandlingar", TDOK 2012:93. I detta dokument finns krav på systematiskt miljöarbete, att miljöplan ska tas fram för entreprenaden, utbildningskrav för personal, krav vid hantering av kemiska produkter, miljökrav för fordon och arbetsmaskiner samt riktvärden för buller under byggtiden.

Under byggtiden hanteras miljöfarliga ämnen i viss utsträckning, främst oljor och bränslen. All hantering av miljöfarliga ämnen och vätskor ska styras av entreprenörens miljöplan och kontrolleras via byggplatsuppföljningens ronder och revisioner.

Under arbetena kommer markytor utan skyddande vegetationstäckor att förekomma. Om öppna markytor, upplägningsområden och diken förblir otäckta under längre tid ökar risken för markerosion och ökad materialtransport från området. Uppstår denna problematik kommer åtgärder att vidtas under byggtiden.

Byggplatsen organiseras så att all mark och vegetation utanför arbetsområdet skyddas. Trafikverket anvisar vägområdet och yta för tillfällig nyttjanderätt under byggtiden som arbetsområde. Träd som ska sparas får inte komma till skada under byggtiden vare sig i stam, krona eller rotsystem.

Bedömning påverkan

Negativ påverkan - förlorade värden i skogsbrynzon och hållmark

En breddning av gång- och cykelvägen kommer att påverka naturreservatet. En del av reservatet kommer att tas i anspråk för ny vägslänt och cykelbana. Reservatets yta minskar med ungefär 1 800 m³ och omvandlas till nytt vägområde. Befintliga naturvärden kopplade till marken förloras. Denna förlust av naturvärden minimeras dock genom noggrann planering och skyddsåtgärder - brant slänt och snabb återetablering av vegetation.

Utmed sträckan från Järila bro fram till kurvan vid korsning i Hästhagen gör cykelvägen intrång i reservatet och naturvärdesobjekt 3 motsvarande en yta på ungefär 1700 m³. De naturvärden som försvinner är kopplade till den naturliga välutvecklade brynzon som finns här. Brynet ger livsrum för ett flertal djur och utgör en viktig spridningsväg för arter, med förekomst av både hassel och vide. Fältskiket är artrikt men består av relativt triviala arter. Inga naturvårdsarter har identifierats här. Bland örterna finns löktrav, smörblomma, midsommarblomster, vitmåra, vitsippor, liljekonvalj, skogsklöver, teveronika, smultron, mjölkört, gökärt, harsyra och häckvicker. Eventuellt kan några stora träd behöva tas ner, bla två tallar med en omkrets på ca 1.2 meter som ligger inom det nya vägområdet.

I kurvan vid korsningen vid Hästhagen och efter kurvan utmed den sprängda klippan (foto i figur 3) tangerar det nya vägområdet Nackareservatets gräns alternativt överskrider gränsen en aning. Ingreppet är mer begränsat utmed denna sträcka och omfattar en yta av ungefär 20 m². De naturvärden som försvinner är kopplade till en öppen hållmark med lång kontinuitet av öppenhet i Naturvärdesobjekt 4. En del av den sprängda klippan behöver sprängas ytterligare.

Positiv påverkan - minskade avgaser och bättre cykelförhållanden, mer friluftsliv/rekreation

Vägförslaget kan ha en långsiktigt positiv påverkan på omgivande vattenmiljö till följd av minskade avgasutsläpp från bilar om fler väljer cykel istället för bil i området.

Rekreation och friluftsliv bedöms påverkas positivt av utbyggnaden. Det blir lättare att snabbt transportera sig med cykel och passager för gångtrafikanter och cyklister blir säkrare.

Bedömning påverkan under byggtiden

De miljökonsekvenser som uppstår under byggtiden är kopplade till användning av fordon och maskiner samt hantering av bränslen, oljor och andra kemikalier som innebär risk för läckage till omgivande mark och vatten. Drift av fordon och maskiner medför luftutsläpp och orsakar buller och vibrationer. Temporära störningar kommer att vara ofrånkomliga under byggtiden, men minimeras genom krav på entreprenörens miljöarbete, se ovan om Skyddsåtgärder/försiktighetsmått.

Kompensationsåtgärder

Utbyggnaden av cykelvägen bedöms påverka Nackareservatets skogsbrynzon negativt och naturreservatets yta minskas med 1800 m². Kompensationsåtgärder föreslås för detta enligt Naturvårdsverkets vägledning om Ekologisk kompensation (Handbok 2016:1).

Förslag kompensationsåtgärd

Ett förslag på kompensationsåtgärd är att förlust av värdefull skogsbrynzon med artrikt fältskikt kompenseras genom att öka naturvärden inom naturreservatet genom nya skötsel- eller restaureringsåtgärder utöver de som är med i naturreservatets skötselplan. Det görs genom att utforma ett flersiktat strukturrikt bryn genom sådd av ängsblommor, plantering av oxel, rönn, fågelbär, nypon, hagtorn, slån, hassel, sälj, möjligen någon ek samt skötsel under 10 år i form av röjning.

En kompensationsplan utformas där placering, utsträckning och genomförandet bestäms i samråd med Stockholms stad och Nacka kommun.

Planerad tidpunkt för genomförande

Produktionen kan tidigast starta i början av 2018. Vid överklagan av vägplanen och beroende av regeringens dom kan produktionen starta i början av 2019.